

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: de ambtseed van de griffier.

Aangewezen en dan...

Eerste hoogtepunt van de griffier in een gemeente is de aanwijzing op grond van artikel 107 lid 1 Gemeentewet. De aanwijzing maakt zogezegd “de griffier”.

Om niet al te duidelijke redenen is bij invoering van de Wnra op 1 januari 2020 de aloude “benoeming” van de griffier omgezet in een wat vlak klinkende “aanwijzing”.

Maar goed, niet iedereen kan zeggen dat hij/zij is aangewezen als griffier. Dat ambt is voorbehouden aan slechts enkelen in ons land.

Het afleggen van de ambtseed

Eenmaal aangewezen zijnde is het kort daarna volgende hoogtepunt het afleggen van de ambtseed of belofte. Niet zelden gebeurt dat in dezelfde raadsvergadering als die waarin de aanwijzing plaatsvond.

Dit is steevast een plechtig moment. De nieuwe griffier staat letterlijk en figuurlijk in het middelpunt van de belangstellende raadzaal.

De raadsleden aanschouwen de beëdiging rechttop, staand naast hun zetel. Het ruikt naar verse bloemen en verderop in het gemeentehuis hangt frituurlucht. Want natuurlijk is er na de laatste hamerklap een after-party.

Hoezo: ambtseed?

Geen griffier zonder ambtseed. Denken we. Maar waarom eigenlijk, en waartoe? En vooral: hoe luidt de tekst van de ambtseed die de griffier aflegt?

Dat zal toch wel zo ongeveer dezelfde zijn als die welke raadsleden, wethouders en burgemeester afleggen?

Stukje historie

In een vorig leven was ik gemeentesecretaris in een kleine gemeente op het Groningse Hogeland. Daarna werd ik afdelingshoofd tevens locogemeentesecretaris in de gemeente waar ik nog steeds (zo u wilt: alweer) vertoef, te weten Heerde.

In die jaren stond in de gemeentewet (met kleine letter “g”) dat de gemeentesecretaris in een openbare raadsvergadering een eed dan wel verklaring of belofte moest afleggen. Dit moest gebeuren “alvorens zijn bediening te aanvaarden”.

Ook zijn plaatsvervanger (de loco) moest daaraan geloven, in een openbare raadsvergadering.

De tekst van de eed of belofte stond in artikel 107 van de gemeentewet, en kwam nagenoeg overeen met die welke gold voor politieke ambtsdragers.

Zo mocht ik het beleven dat ik meerdere keren in de raadzaal een plechtig moment in de schoot geworpen kreeg.

Dit speelde zich allemaal af vóór 7 maart 2002, oftewel in de tijd van het monisme

2002: de griffier is hier - waar is de eed of belofte gebleven?

Na invoering van het dualisme in 2002/2003 schrijven Gemeentewet en Provinciewet geen eed meer voor die de griffier moet afleggen.

Niettemin gaan betrokkenen onverdroten door met het in een openbare raadsvergadering door de griffier afleggen van een (inmiddels niet meer bestaande) eed of belofte.
Hoe kan dit? Maar vooral: hoe zit dit?

De rechtspositie van de griffier vanaf 2020

Inmiddels is de griffier, net als alle andere ambtenaren, arbeidsrechtelijk aan de rechtspersoon “gemeente” verbonden via een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht. Met dank aan de Wnra. In artikel 7 van de Ambtenarenwet staat dat de ambtenaar een eed of belofte aflegt. Het “hoe en wat” ervan wordt geregeld in een Algemene Maatregel van Bestuur, te weten het Uitvoeringsbesluit Ambtenarenwet 2017.

Elke overheidswerkgever (in het geval van de griffier: provincie of gemeente) stelt een formulier vast volgens welke de eed of belofte wordt afgelegd, inclusief de daarbij behorende procedure.

Is elke griffier hiermee bekend?